

Houd moed!

Dijken van moed

De klimaatcrisis wereldwijd, de oorlog in Oekraïne, de energie- en armoede-crisis en de polarisatie in eigen land zijn enkele van de zaken die ons bezighielden in 2022. Voor veel mensen is het niet makkelijk om onder deze omstandigheden de moed niet te verliezen.

De Lutherse Diaconie heeft door het steunen van projecten veraf en dichtbij waarover u verder in dit jaarbericht leest, geprobeerd verschil te maken. In het plan 'De velden zijn wit' zal het investeren in gemeenschappen worden voortgezet en zal er ingezet worden op activiteiten met partners lokaal en internationaal.

▲ Bianca Gallant. Foto: Carel Schutte

Dat wij ons geïnspireerd weten door de woorden van dr. Martin Luther King: *"Laten we voortdurend dijken van moed opwerpen tegen de stormvloed van de angst."*

Bianca Groen Gallant, voorzitter
Lutherse Diaconie Amsterdam

Een liefdesmaal in Haarlem

▲ De Agapemaaltijd in de Lutherse Kerk in Haarlem.

Zeven goed gevulde ronde tafels nemen op de ochtend van 23 oktober de plek in van stoelen. Zeven tafels met elk zeker tien gemeenteleden. Aan de tafels mensen van verschillende leeftijden, maar wel sterk verbonden met elkaar. Wat een feest om na twee jaar deze Agapèviering, dit liefdesmaal, weer met elkaar te kunnen vieren. Tijdens de Agapèviering is er altijd aandacht voor een diaconaal project. Dit keer kwam Kees Verhoeven vertellen over stichting Schuldhulpmaatje Kennemerland. Aan de hand van een indrukwekkend verhaal, nam Kees ons mee in een lopend traject. Daardoor werd meteen duidelijk welk belangrijk werk de stichting doet om te voorkomen dat mensen dieper in de schulden raken.

Noodhulp in Oekraïne

In juni hadden we Natalia Shalata en Khrystyna Ukrainets van Ukrainian Education Platform (UEP) te gast. We aten met Natalie en Khrystyna in diaconaal centrum 'In de Zwaan' en ze bezochten de Maarten Luther Kerk en de Augustanahof. Via Kerk in Actie steunen we UEP al enkele jaren bij het diaconale activeringswerk van jongeren in lokale kerken in Oekraïne. Sinds het uitbreken van de oorlog biedt UEP hulp in de Oekraïense dorpen, vangt ontheemden in Oekraïne op en voorziet hen van voedsel en onderdak. Via bijdragen voor noodhulp proberen we UEP hierbij zo goed mogelijk te ondersteunen. Naast

▲ Sinds het uitbreken van de oorlog biedt UEP noodhulp.

noodhulp aan UEP gaven we via Kerk in Actie en LWF, die beiden deel uitmaken van ACT Alliance, ook nood-

hulp aan vluchtelingen/slachtoffers uit Oekraïne en aan andere projecten in Oekraïne, Moldavië en Polen.

De Maandagmiddagclub

Al vele jaren is het vaste prik: een groep oudere vrouwen komt maandagmiddag naar de Maarten Luther Kerk voor een potje rummikub of om wat te 'klessebessen'. Soms gaan de vrouwen eropuit, naar een museum of ergens lunchen. Maar meestal treffen de dames elkaar in de kleine ruimte beneden in de kerk. Een fijne plek om te handwerken, koffie te drinken, spelletjes te doen of gedichten te lezen. De samenstelling is door de jaren heen steeds veranderd. Wat blijft is de zorg voor elkaar, de verbinding en het gezellig samenzijn.

► Met kerst organiseren de vrouwen van de maandagmiddag traditioneel een kerstbrunch met liederen en verhalen.

Foto: Diaconie

Jeugdzorg, seksualiteit en geloof

Al vele jaren steunt de Diaconie Levvel Jeugdzorg. Deze steun komt voort uit het voormalige lutherse Weeshuis en is vooral gericht op het trainen van professionals rondom het thema inclusiviteit en diversiteit. Met deze steun heeft Levvel de SexQ ontwikkeld, een gesprekshandleiding voor professionals om met jongeren te spreken over seksualiteit en gender. Bijzonder aan deze gesprekshandleiding is dat deze ontwikkeld is met jongeren uit de doelgroep. Ze bieden dus vragen waarvan jongeren vinden dat ze aan hen gesteld moeten worden.

In december is de SexQ voor het eerst gepresenteerd aan meer dan 100 professionals tijdens een bijeenkomst in de Maarten Luther Kerk. Luthers predikant André van der Stoel is al enkele jaren betrokken bij dit project. Hij was ook een van de sprekers tijdens de presentatie. Hij vindt het een prachtige vrucht van de samenwerking tussen Levvel en religieuze organisaties dat bij het thema seksuele identiteit door een professional aan een jongere niet enkel wordt gevraagd hoe geloof belemmerend kan zijn, maar ook hoe geloof juist steun kan geven in het proces.

◀ Ds. André van der Stoel tijdens de lancering van SexQ. Foto: Diaconie

Foto: Marieke Zoodsma

Duurzaamheid

in de Lutherhof

Alle bewoners van de Lutherhof ontvingen van het bestuur een zogenaamde Green Bag. In de Green Bag zaten led-lampen, een tochtrol, duurzame boterhamzakjes, een blusdeken en een brief met een uitnodiging om bij de portier gratis radiatorfolie te komen halen. De uitreiking van de Green Bags is de start van het verduurzamingsprogramma van de Lutherhof. De Green Bags werden gesponsord door de nauw bij de Lutherhof betrokken Molenpage-stichting.

◀ Green Bags hangen aan de deuren van de Lutherhofwoningen.

Helpen dichtbij huis

Naast het eigen werk steunde de Diaconie in 2022 - mede dankzij collecten en giften - 31 partners en projecten in stad en regio met een totaalbedrag van ongeveer € 208.000. Enkele partners met wie we nauw samenwerken zijn de Protestantse Diaconie, Stap Verder, Stem in de Stad (Haarlem), het Drugspastoraat, NME/IVN en Levvel Jeugdzorg.

Kerstmaaltijd met gasthuizen

“De gasten worden voor een tijdje onderdeel van onze community”, vertelt diaconaal werker Ilse van Prooijen. “Een heel aantal van onze gasten heeft met ons kerst gevierd op tweede kerstdag. Zo konden de mensen uit het gasthuis, samen met andere gasten gezelligheid ontvangen en geven en kijken we terug op een mooie kerstmaaltijd.”

Foto: Henny Brouwer

▲ Aan de kerstmaaltijd in de Augustanahof deden de bewoners van de gasthuizen mee.

Warme schuilplaats

We staan in een lange traditie van gastvrijheid schenken. In het afgelopen jaar hebben we daarbij stil gestaan op veel verschillende plekken. We hebben in onze gasthuizen de afgelopen tien jaar mensen een warme schuilplaats mogen bieden als ze ergens anders geen thuis hadden. Dit hebben we gevierd en we hebben het oudste gasthuis ‘In de Roos’ gerenoveerd. Het is klaar om weer voor vele jaren warme gastvrijheid te bieden aan die mensen die dat nodig hebben.

Vorbereidingen

nieuw hof

In 2022 kochten we het oude politiebureau aan de Balistraat in Amsterdam-Oost met het oogmerk hier een nieuw hof te stichten. Dat past in ons beleid om te investeren in gemeenschappen. Samen met ons Oude Mannen en Vrouwen Huis, architecten en projectontwikkelaar zijn we in het najaar met de voorbereidingen gestart. In december organiseerden we twee inlopen voor belangstellenden uit onze kerkgemeenschap en voor de buurt.

◀ Het oude politiebureau aan de Balistraat wordt een nieuw gemeenschapshof.

Kerken samen

diaconaal actief

Foto: Diaconie

▲ Diaconaal werker Elianne Schultz samen met Pastor Elias Agyemang van de kerk Christian Mission.

Vanuit ons kerkgebouw De Nieuwe Stad in Amsterdam Zuidoost is er een mooie samenwerking ontstaan met diverse migrantengemeenschappen in de stad. Dit begon toen we vanuit De Nieuwe Stad, in samenwerking met Treasures International Ministries en Maranatha Community Transformation Center, maaltijden aan huis gingen bezorgen aan zieken en ouderen in de lockdown-tijd. Na enkele maanden

haakte de organisatie Humanaid Now aan bij ons initiatief. Humanaid Now bracht wekelijks houdbaar voedsel voor mensen die in armoede leven, maar wel zelf kunnen koken naar ons kerkgebouw. De Nieuwe Stad is hierdoor een netwerkplek geworden waar pastors en community leaders wekelijks voedsel komen halen voor de arme mensen in hun gemeenschappen. Andere organisaties, zoals het

Rode Kruis, de GGD, het Armoedefonds en particuliere donateurs, komen regelmatig kleding, verzorgingsproducten en gezondheidsinformatie brengen. Via ons netwerk worden de donaties verspreid onder zo'n 20 migrantengemeenschappen. In december 2022 hadden we een grote kerstactie samen met de kerk Crossroads, waarbij honderden dozen met cadeautjes voor kinderen werden gevuld.

Mobiele tentoonstelling kerken en slavernij

In het jaar 2022 ging onze mobiele tentoonstelling ‘kerken en slavernij’ langs diverse kerken in het land. De expositie vertelt met beelden en verhalen over de geschiedenis van de tot slaaf gemaakten in Suriname en de rol van de kerken hierin. De eerste locatie was de Westerkerk in Amsterdam, waar de kerkgemeenschap een programma organiseerde met onder andere een zangoptreden van Farida Merville, opentafelontmoetingen en een thematische kerkdienst. Op een van de orgelluiken is een tot slaaf gemaakte die achterom kijkt afgebeeld. Predikant Herman Koetsveld schreef dat door de expositie dit kunstwerk voor hem een nieuwe betekenis kreeg: “het verleden wegen, er van weten en leren, om de toekomst aan te kunnen gaan. Samen.” De tentoonstelling hing later in het jaar ook in de Catherijnekerk

► De expositie ‘Kerken en slavernij’ geeft nieuwe betekenissen.

in Brielle, de Ark in Hoofddorp, de Evangelische Broedergemeente Koningskerk in Amsterdam en EBG Utrecht (zie foto). In 2023 heeft zich

een aantal nieuwe kerken aangemeld waar de expositie zal komen te hangen. Zie hiervoor de website slavernijferfenis.com.

Foto: Diaconie

Vader zijn in gevangenschap

Stichting de Sluis is actief in het Justitieel Complex Zaanstad, de regionale gevangenis voor Haarlem, Amsterdam en de Zaanstreek. In deze gevangenis is plaats voor 1.000 gedetineerden, voornamelijk mannen. Met ruim 80 vrijwilligers en 2 professionals, de projectmedewerker en de diaconaal pastor, bereiken ze jaarlijks honderden gedetineerden. De projectmedewerker richt zich op het herstellen en behouden van het contact tussen Vader & Kind. Want wat een gedetineerde ook gedaan heeft, een kind van een gedetineerde mag daar niet de dupe van zijn. Dit kind heeft het nodig om contact te hebben met de vader. Op de Vader & Kind-dagen zijn de gedetineerden die hier aan mee doen voor anderhalf uur alleen maar vader. In de weken volgend op dit bezoek, volgen ze een training over vaderschap. Ze krijgen handreikingen om hun vaderschap vorm te geven en waar mogelijk te versterken; juist tijdens detentie.

Foto: Fred Meijer (Ballast Nedam)

▲ In Justitieel Complex Zaanstad is plaats voor 1.000 gedetineerden, voornamelijk mannen.

De diaconaal pastor gaat regelmatig voor in de kerkdiensten in het Justitieel Complex, heeft gespreksgroepen en individuele gesprekken. Zij richt zich met name op gedetineerden die bijna vrijkomen en legt contacten met positieve

netwerken en kerken die ex-gedetineerden helpen als ze weer 'buiten' zijn. De Sluis is namens de kerken van Amsterdam, Haarlem en de Zaanstreek diaconaal aanwezig in het Justitieel Complex Zaanstad.

"Ik wil verbinder zijn"

Foto: Diaconie

▲ Diaconaal werker Gerjanne de Vries wil mensen verbinden.

Per 1 december 2022 is Gerjanne de Vries gestart als diaconaal werker vanuit de Lutherse Kerk Haarlem. Ze stelt zichzelf voor: "Op 18 december kreeg ik in de kerkdienst de zegen mee en werd ik voorgesteld aan de gemeente. Mijn achtergrond ligt in de zorg en begeleiding voor mensen met een verstandelijke beperking; jarenlang heb ik als coördinerend woonbegeleider gewerkt bij Stichting Philadelphia, en voor een deel blijf ik daar werkzaam.

Als diaconaal werker wil ik samen met de diaconie de verbinder zijn tussen de gemeenteleden en de mensen in de samenleving die onze support kunnen gebruiken, omzien naar onze naaste en helpen waar geen helper is. Allereerst ga ik onderzoeken waar in de buurt behoefte aan is en zoveel als mogelijk aansluiten bij maatschappelijke organisaties die al actief zijn voor mensen in de knel."

Duurzame acties scholieren

Voor de derde keer hebben we dit jaar een microbattle gehouden. We organiseren deze battle samen met NME Amstelland Meerlanden en ANMEC (onderdeel van IVN). Ruim 450 leerlingen uit Amsterdam en Amstelveen hebben tegen elkaar gestreden om zoveel mogelijk duurzame acties te doen. Veel kleine acties hebben samen veel positieve impact, dat is de kracht van de microbattle. We zijn daarom heel blij dat er dit jaar geïnvesteerd kan worden, onder andere door een subsidie van Maatschappij van Welstand, in het verbeteren van de webapp. Daarmee wordt deze

toegankelijk voor meerdere wedstrijden tegelijk en daardoor hopen we op nog meer positieve impact. Het is een wens om de microbattle ook

binnen kerken te gaan gebruiken als hulpmiddel om zelf bewust te worden van duurzaamheid in het dagelijks leven.

Foto: Ise van Pooijen

▲ De deelnemers aan de MicroBattle ontvingen een oorkonde.

De Diaconie steunde in 2022 - mede dankzij collecten en giften - 16 partners en projecten in het buitenland met een totaalbedrag van ongeveer € 105.000. Daarnaast konden we ruim € 35.000 bijdragen aan noodhulpprogramma's. We werken voor een belangrijk deel via Kerk in Actie en de Lutherse Wereld Federatie. Een speciale nauwe band is er met de Lutherse Kerk in Paramaribo.

Noodhulp

In 2022 besteedden we in totaal aan noodhulp ruim € 35.000 ten behoeve van onder andere Oekraïne, Tigray/Ethiopië, Pakistan, Suriname en de Hoorn van Afrika.

► In de landen rondom Oekraïne bieden kerkelijke hulporganisaties voedsel en onderdak aan vluchtelingen. Foto: Szilard Koszticsak/ACT/Hungarian Interchurch Aid

◀ Het thema van de Assemblée in 2023 is 'Eén Lichaam, Eén Geest, Eén Hoop'.

Advent hadden we een themadienst ter voorbereiding in de Ronde Lutherse Kerk.

Als kerkgemeenschap zijn we verbonden met de wereldwijde lutherse familie van 77 miljoen lutheranen in 99 landen. Samen met 149 lidkerken zijn we aangesloten bij de Lutherse Wereld Federatie (LWF). In 2023 komen deze kerken bijeen in de 13e Assemblée in Krakau (Polen). Het thema is One Body, One Spirit, One Hope (Eén Lichaam, Eén Geest, Eén Hoop). Tijdens de derde zondag van

De diaconie ondersteunt via de LWF diaconale projecten en programma's van zusterkerken. Ook doet de diaconie mee in het 'conviviality'-programma waarin Europese kerken elkaar inspireren bij het handen en voeten geven van kerk in de samenleving. In dit kader ontvangen we regelmatig groepen van Europese zusterkerken in de Augustanahof en Zuidoost.

Palestijnse jongeren

leren bemiddelen

De diaconie steunde in 2022 met € 10.000 het educatieprogramma van de Lutherse Kerk van Jordanië en het Heilige Land voor Palestijnse jongeren uit Ramallah, Jeruzalem en Bethlehem. Een onderdeel van dit programma is de Mediation (bemiddelings)training. In 2013 startte The Evangelical Lutheran School met deze training. De training is bedoeld voor 13-/14-jarigen. Uit elke klas worden acht scholieren gekozen om mee te doen. Zij worden getraind om mediator te zijn. Ze leren bepaalde vaardigheden op het gebied van leiderschap, communicatie, onderhandelen, oplossingen zoeken en samenwerken. Het doel is om conflicten en geweld op school te beëindigen.

Een ander onderdeel van het educatieve programma is het Environment Education Center dat op scholen

Foto: Raed Alwaid

▲ Jongeren planten bomen in het kader van milieueducatie.

werkt aan bewustwording van de leefomgeving door het opzetten van milieclubs, onderwijs, workshops, bomen planten, straten schoonmaken.

Mensen hebben mensen nodig

Diaconie in cijfers

De Diaconie gaat voor omzien naar elkaar. Voor barmhartigheid, rechtvaardigheid en duurzaamheid. In stad, regio en wereldwijd. Dit kunnen we doen dankzij meer dan 100 diakenen en vrijwilligers, dankzij onze dragende gemeenschap en met de inzet van beschikbaar gestelde middelen. In 2022 waren onze inkomsten € 1.114.270 en onze uitgaven € 1.129.990 (voorlopige cijfers, excl. buitengewone baten en lasten). Begrote inkomsten in 2023: € 1.401.908 en uitgaven € 1.413.900.

► De middelen voor het diaconale werk komen deels uit de collecten in de vieringen in de Oude Lutherse Kerk (foto), De Nieuwe Stad en Haarlem.

Diaconale steun in Heerlen

Het kerkgebouw van de Evangelisch Lutherse Gemeente Zuid-Nederland ligt in een achterstandswijk van Heerlen en is wegens zijn centrale ligging gekozen om contacten met de buurt op te zetten. Samen met de protestantse kerk Parkstad en de stichting Wijkpresentie Parkstad zijn er open dagen gehouden. Ook is er een naaigroep opgericht en een kookgroep gevormd. Daarnaast worden er kinderbijeenkomsten gehouden. Hierbij horen ook activiteiten, zoals tijdens de Sinterklaastijd kadootjes maken. Deze worden aansluitend door de vrijwilligers bezorgd bij gezinnen in een achterstandssituatie. Ook zijn er, onder leiding van professionele vrijwilligers, gespreksgroepen om de buurtbewoners met elkaar in contact te brengen. Op zondag vindt na de kerkdienst 'Soep op zondag' plaats. De Diaconie droeg in 2022 € 5000 bij aan dit project.

Herinnering in het venster

In 2021 openden we het Herinneringsvenster met de 76 namen van Joodse bewoners van de huizen Kemper (Rivierenbuurt) die weggevoerd werden en niet terugkeerden. Onder hen waren Werner en Hildegard Kauffmann. Zij werden op 10 september 1943 vermoord in Auschwitz. Hun dochters Ilana en Hanna overleefden dankzij onderduikadressen. Zij verhuisden naar Israël, kregen kinderen en kleinkinderen. De familie kon er in 2021 niet bij zijn vanwege de coronapandemie, maar kwam in mei 2022 met 18 personen over voor een ceremonie bij het Herinneringsvenster en een ontmoeting in de Maarten Luther Kerk.

Foto: Diaconie

▲ Familie Kauffmann legt steentjes bij het Herinneringsvenster.

Wim over leven in de Augustanahof

Het motto van de Augustanahof is: omzien naar elkaar. Bewoonster Annemike vertelt over het overlijden van mede-bewoner Wim. "Zondag 3 juli. Na het avondgebed spraken we over Wim, onze hof-genoot. Over dat hij zo ziek was. En moesten we geen dokter bellen? Twee van ons gingen langs. 'Nee, een dokter kan morgen ook wel,' zei Wim. Eind van de volgende dag kwam ze, te laat. Wim overleed in het bijzijn van drie van ons. In notitieboekjes kon ik de kinderen en oude vrienden opsporen. Maar wij stonden het dichtste bij, dus aan de slag. In overleg met de uitvaartleider, onze dominee en de Lutherse diaconie regelden we een afscheidsdienst in onze hofkamer. Iedereen kon in het huisje van Wim afscheid nemen. Zijn poes Tati liep in en uit."

Foto: Diaconie

▲ De laatste reis van Wim.

"Tijdens de uitvaart prijken op Wims kist zijn pet en pijpje, een tekening van zijn kleindochter en zonnebloemen. Het werd een bijzondere bijeenkomst. Iemand schreef: tijdens Wims afscheidsdienst voelde ik mij voor even deel van jullie warme community. Daarna kwamen praktische zaken op

ons af die we allemaal met veel zorg samen oplosten. Als laatste kwam Wims as. Die hebben we verstrooid in het Amsterdam-Rijnkanaal met een bootje als symbool van Wims grote boot, waar hij jaren mee gevaren en op gewoond had. Iemand anders schreef: Wat doen jullie het goed samen. Ik zie een tevreden Wim voor me. Tati woont nu bij ons, hij is onze hof-kat."

Bewoners in beeld

In 2022 bestond het Luthers Oude Mannen- en Vrouwenhuis 250 jaar. Om dit te vieren heeft het Luther Museum een tentoonstelling gemaakt over de oud-bewoners. Alle bewoners die vanaf 1772 het huis zijn binnengekomen, werden geregistreerd en hun persoonlijke documenten, zoals een doopbewijs of huwelijksakte, werden bewaard in een envelop. Door de recente ontdekking van een groot archief met al deze enveloppen, konden we voor het eerst een beeld schetsen van de voormalige bewoners. In de tentoonstelling werden de verhalen van 25 bewoners verteld aan de hand van documenten, objecten en foto's. Een van deze bewoners was Julius Neumann, een Duitse instrumentmaker die in de jaren dertig in het huis heeft gewoond. Na een carrière in Antwerpen en Aken kwam hij in 1920 in Amsterdam werken bij een vestiging van de Duitse fabrikant Philips Frati aan de Utrechtse-

▲ Het paspoort van bewoner Julius Neumann.

straat. Deze firma was gespecialiseerd in automatische instrumenten zoals pianola's en orchestrions. Julius was een specialist op dit gebied en is hier als gastarbeider naar toe gekomen.

Toen Julius op leeftijd was, kon hij als Duitse Lutheraan een plaats krijgen in het Oude Mannen- en Vrouwenhuis. Hier heeft hij de laatste drie jaar van zijn leven doorgebracht.

Foto: Luther Museum

Informatie

Met het team van diaconaal centrum 'In de Zwaan' ondersteunen we het werk van de diaconie. Diaconaal werkers: Ilse van Prooijen, Elianne Schultz, Gerjanne de Vries en Arjan Zwagerman. Henny Brouwer (secretaresse) en Hanne Wilzing (algemeen secretaris). Margreet Leppink ondersteunt het Oude Mannen en Vrouwen Huis.

Meedoen?

Wilt u meedoen met het werk van de diaconie of wilt u meer weten over ons werk? Neem dan contact op met een diaken of met:

Diaconaal centrum 'In de Zwaan'
Maasstraat 148
1079 BK Amsterdam
Telefoon: (020) 404 47 08
E-mail: info@diaconie.com
twitter: [#diaconieinmokum](https://twitter.com/diaconieinmokum)
www.diaconie.com

Uw steun is welkom

Uw giften zijn bijzonder welkom op **NL80-INGB-0004-6200-48**. U kunt het werk van de Diaconie ook steunen via een schenking, legaat of nalatenschap. We informeren u graag over de mogelijkheden.

Jaarbericht 2022/2023

Teksten: Lutherse Diaconie Amsterdam
Redactie: Ellen van der Kemp
Vormgeving: Saskia Zwerver
Druk: Libertas Pascal

Diaconie
Evangelisch-Lutherse
Gemeente Amsterdam